

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет хімії, екології та фармації
Кафедра екології та охорони навколишнього середовища

СИЛАБУС
нормативної навчальної дисципліни
ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ
ТА СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА
підготовки бакалавра
спеціальності 101 «Екологія»
освітньо-професійної програми
«Екологія»
для денної та заочної форм навчання

Силабус навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка» підготовки бакалавра, галузі знань 10 «Природничі науки», спеціальності 101 «Екологія», освітньо-професійної програми «Екологія».

Розробник: Караїм О. А., доцент кафедри екології та охорони навколишнього середовища, кандидат економічних наук, доцент

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри екології та охорони навколишнього середовища

протокол № 2 від 18 вересня 2020 р.

Завідувач кафедри:

Гулай Л. Д.

І. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	10 Природничі науки, 101 «Екологія» Екологія бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 4
		Семестр 8
		Лекції 26 год.
		Практичні (семінарські) 26 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Консультації 8 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

Таблиця 2

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	10 Природничі науки, 101 «Екологія» Екологія бакалавр	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 4
		Семестр 8
		Лекції 14 год.
		Практичні (семінарські) 12 год.
		Самостійна робота 80 год.
		Консультації 14 год.
ІНДЗ: <u>немає</u>	Форма контролю: екзамен	
Мова навчання		Українська

ІІ. Інформація про викладача

Караїм Ольга Анатоліївна

Науковий ступінь **кандидат економічних наук**

Вчене звання **доцент**

Посада **доцент**

Контактна інформація (+380667454582, Olha.Karaim@vnu.edu.ua)

Дні занять *посилання на електронний розклад:*

<http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу

Силабус дисципліни «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка» відповідає навчальному плану спеціальності 101 «Екологія», освітньо-професійної програми – Екологія. Курс є необхідною складовою частиною вивчення дисциплін екологічного циклу.

Оцінка впливу на довкілля – це процес аналізу позитивних та негативних впливів на довкілля запропонованого проєкту, плану чи діяльності. Конкретною метою оцінки є надання тим, хто приймає рішення, інформації, яка дозволяє включити питання охорони довкілля у процес прийняття рішення щодо схвалення, відхилення чи зміни проєкту, плану чи діяльності, які перебувають на стадії розгляду.

2. Пререквізити. Вивчення навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка» базується на таких попередніх курсах як: нормування антропогенного навантаження на довкілля, урбоекологія, техноекоекологія, екологічна безпека, моніторинг довкілля, економіка природокористування та охорони навколишнього середовища, методи екологічних досліджень, українське та міжнародне природоохоронне законодавство, організація управління в екології та ін.

Постреквізити. Знання із дисципліни «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка» необхідні для подальшої професійної діяльності випускників за спеціальністю «Екологія».

3. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою викладання даної навчальної дисципліни є формування у студентів екологічної правосвідомості, навичок застосування еколого-правових норм та формування системного уявлення про методологічні, нормативно-правові та методичні засади оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки, особливостей практичної реалізації в Україні та інших країнах.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка» є: природоохоронне законодавство України та фактори впливу, ступінь їх екологічної небезпеки та масштаби впливу господарської діяльності на довкілля.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Оцінка впливу на довкілля та стратегічна екологічна оцінка» є: узагальнення вже набутих знань з окремих галузевих еколого-правових норм щодо охорони природного, техногенного та соціального середовищ; забезпечення екологічної безпеки, організації державної системи управління в галузі охорони навколишнього середовища; формування нових еколого-правових знань щодо застосування юридичної відповідальності за екологічні правопорушення та режиму доступу до

екологічної інформації; набуття знань стосовно стратегії, механізмів, алгоритмів здійснення оцінки впливу на довкілля.

4. Результати навчання (компетентності)

Вивчивши дисципліну студенти володітимуть здатністю проводити пошук інформації з використанням відповідних джерел для прийняття обґрунтованих рішень, демонструвати навички оцінювання непередбачуваних екологічних проблем і обдуманого вибору шляхів їх вирішення; умітимуть прогнозувати вплив технологічних процесів та виробництв на навколишнє середовище, умітимуть пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження екологічних проєктів; усвідомлюватимуть відповідальність за ефективність та наслідки реалізації комплексних природоохоронних заходів; умітимуть формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства; зможуть обґрунтовувати необхідність здійснення оцінки впливу на довкілля та стратегічної екологічної оцінки; аналізувати передумови здійснення ОВД та СЕО; складати алгоритм здійснення ОВД та СЕО; аналізувати та доповнювати перелік видів діяльності та об'єктів, що становлять підвищену екологічну небезпеку; здійснювати порівняльний аналіз компетенції органів державної влади у галузі ОВД та СЕО; з'ясовувати ступінь участі громадськості в ОВД та СЕО; визначати процедуру і шляхи проведення ОВД та СЕО; аналізувати і складати документи ОВД та СЕО та ін.

5. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 3

Денна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					ФК/ Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.						
ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ						
Тема 1. Сутність процедури та суб'єкти оцінки впливу на довкілля	9,5	2	2	0,5	5	ДС/4
Тема 2. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля	9,5	2	2	0,5	5	ТР/3
Тема 3. Гласність оцінки впливу на довкілля. Повідомлення про планову діяльність.	9,5	2	2	0,5	5	РМГ/3
Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля	9,5	2	2	0,5	5	ДС/3
Тема 5. Громадське обговорення	8,5	2	2	0,5	4	ДС/3
Тема 6. Висновок з оцінки впливу на довкілля	8,5	2	2	0,5	4	Т/3
Тема 7. Врахування результатів та відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля	9	2	2	1	4	ДБ/3

Разом за змістовим модулем 1	64	14	14	4	32	22
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА						
Тема 8. Сутність, мета, принципи стратегічної екологічної оцінки	9,5	2	2	0,5	5	ДС/3
Тема 9. Повноваження суб'єктів стратегічної екологічної оцінки	9,5	2	2	0,5	5	ТР/3
Тема 10. Порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки	9,5	2	2	0,5	5	РМГ/3
Тема 11. Транскордонні консультації	9,5	2	2	0,5	5	ДС/3
Тема 12. Інформування про затвердження документа державного планування	9	2	2	1	4	ДС/3
Тема 13. Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля	9	2	2	1	4	Т/3
Разом за змістовим модулем 2	56	12	12	4	28	18
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Усього годин	120	26	26	8	60	100

Таблиця 4

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					ФК/ Бали
	Усього	у тому числі				
		Лек.	Практ. (Семін.)	Конс.	Сам. роб.	
1	2	3	4	5	6	7
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОЦІНКА ВПЛИВУ НА ДОВКІЛЛЯ						
Тема 1. Сутність процедури та суб'єкти оцінки впливу на довкілля	11	1	1	1	6	ДС/4
Тема 2. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля	11	1	1	1	6	ТР/3
Тема 3. Гласність оцінки впливу на довкілля. Повідомлення про планову діяльність.	11	1	1	1	6	РМГ/3
Тема 4. Звіт з оцінки впливу на довкілля	11	1	1	1	6	ДС/3
Тема 5. Громадське обговорення	11	1	1	1	6	ДС/3
Тема 6. Висновок з оцінки впливу на довкілля	10	1	0,5	1	6	Т/3
Тема 7. Врахування результатів та відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля	10	1	0,5	1	7	ДБ/3
Разом за змістовим модулем 1	75	7	6	7	43	22

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.						
СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА						
Тема 8. Сутність, мета, принципи стратегічної екологічної оцінки	11	1	1	1	6	ДС/З
Тема 9. Повноваження суб'єктів стратегічної екологічної оцінки	11	1	1	1	6	ТР/З
Тема 10. Порядок здійснення стратегічної екологічної оцінки	11	1	1	1	6	РМГ/З
Тема 11. Транскордонні консультації	11	1	1	1	6	ДС/З
Тема 12. Інформування про затвердження документа державного планування	11	1	1	1	6	ДС/З
Тема 13. Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля	10	2	1	2	7	Т/З
Разом за змістовим модулем 2	75	7	6	7	37	18
Модульна контрольна робота 1						30
Модульна контрольна робота 2						30
Усього годин	120	14	12	14	80	100

Форма контролю (ФК)*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв'язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору та ін.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Таблиця 5

Теми для самостійної роботи

№ з/п	Тема	К-сть год.
1	Зміст оцінки впливу на довкілля.	3
2	Суб'єкти оцінки впливу на довкілля.	3
3	Сфера застосування оцінки впливу на довкілля.	3
4	Перша категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля.	3
5	Друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля.	3
6	Гласність оцінки впливу на довкілля.	3
7	Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля.	3
8	Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації.	3
9	Звіт з оцінки впливу на довкілля.	3
10	Громадське обговорення у процесі оцінки впливу на довкілля.	3
11	Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.	2
12	Висновок з оцінки впливу на довкілля.	2
13	Експертні комісії з оцінки впливу на довкілля.	2

14	Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності.	2
15	Оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.	2
16	Післяпроектний моніторинг з оцінки впливу на довкілля.	2
17	Оцінка транскордонного впливу на довкілля.	2
18	Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля.	2
19	Тимчасова заборона (зупинення) та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля.	2
20	Сутність стратегічної екологічної оцінки.	2
21	Мета та принципи стратегічної екологічної оцінки.	2
22	Суб'єкти стратегічної екологічної оцінки.	2
23	Повноваження замовника документів державного планування при СЕО.	2
24	Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, щодо стратегічної екологічної оцінки.	2
25	Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, щодо стратегічної екологічної оцінки.	2
26	Повноваження обласних та Київської міської державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища та органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони здоров'я щодо стратегічної екологічної оцінки.	2
27	Етапи здійснення стратегічної екологічної оцінки та основні вимоги до неї.	2
28	Визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.	2
29	Звіт про стратегічну екологічну оцінку.	2
30	Громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки.	2
31	Консультації з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки.	2
32	Транскордонні консультації держави походження при здійсненні СЕО.	2
33	Транскордонні консультації зачепленої держави при здійсненні СЕО.	2
34	Інформування про затвердження документа державного планування при здійсненні СЕО.	2
35	Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля при здійсненні СЕО.	2
	Разом	80

IV. Політика оцінювання

1. Оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здійснюється за 100 бальною шкалою. Оцінка включає в себе поточний контроль (оцінюється робота під час виконання практичних завдань) та підсумковий модульний контроль. Максимальна кількість балів з поточного контролю – 40. Максимальна кількість балів, які студент може отримати під час модульного контролю – 60.

Виконання індивідуальних завдань програмою не передбачається.

Якщо за результатами поточного і модульного контролю студентом накопичено не менше 75 балів і він погоджується з таким результатом, оцінка

може виставлятися без складання екзамену, але за обов'язкової присутності на ньому. В іншому випадку студент складає екзамен. Максимальна оцінка, яку можна отримати за екзамен – 60 балів. Підсумкова оцінка включає в себе оцінку з поточного контролю і екзамену.

2. Політика викладача щодо студента

Всі учасники освітнього процесу повинні дотримуватись вимог чинного законодавства України, Статуту і Правил внутрішнього розпорядку ВНУ імені Лесі Українки, загальноприйнятих моральних принципів, правил поведінки та корпоративної культури; підтримувати атмосферу доброзичливості, відповідальності, порядності та толерантності. Недопустимі запізнення на заняття, користування гаджетами в особистих цілях, списування. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції та практичні заняття курсу.

3. Політика щодо академічної доброчесності

Під час навчання учасники освітнього процесу зобов'язані дотримуватись академічної доброчесності: етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання, та провадження наукової діяльності.

Дотримання академічної доброчесності передбачає: самостійне виконання завдань поточного та підсумкового контролю; посилення на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право; надання достовірної інформації про результати власної діяльності.

4. Політика щодо дедлайнів та перескладання

Якщо студент з будь-якої причини був відсутній на заняттях, то він/вона вивчає теоретичний матеріал самостійно, використовуючи навчальні посібники та виконує всі завдання для практичних робіт. Прозвітуватися про виконання можна під час консультацій. Перескладання модульних контрольних робіт заборонене.

V. Підсумковий контроль

Екзамен проходить в усній формі.

Запитання на екзамен

1. Зміст оцінки впливу на довкілля.
2. Суб'єкти оцінки впливу на довкілля.
3. Сфера застосування оцінки впливу на довкілля.
4. Перша категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля і підлягають оцінці впливу на довкілля.
5. Друга категорія видів планованої діяльності та об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля та підлягають оцінці впливу на довкілля.
6. Гласність оцінки впливу на довкілля.
7. Повідомлення про плановану діяльність, яка підлягає оцінці впливу на довкілля.
8. Визначення обсягу досліджень та рівня деталізації інформації.

9. Звіт з оцінки впливу на довкілля.
10. Громадське обговорення у процесі оцінки впливу на довкілля.
11. Оголошення про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля.
12. Висновок з оцінки впливу на довкілля.
13. Експертні комісії з оцінки впливу на довкілля.
14. Врахування результатів оцінки впливу на довкілля у рішенні про провадження планованої діяльності.
15. Оскарження в судовому порядку рішень, дій чи бездіяльності у процесі здійснення оцінки впливу на довкілля.
16. Післяпроектний моніторинг з оцінки впливу на довкілля.
17. Оцінка транскордонного впливу на довкілля.
18. Відповідальність за порушення законодавства про оцінку впливу на довкілля.
19. Тимчасова заборона (зупинення) та припинення діяльності підприємств у разі порушення ними законодавства про оцінку впливу на довкілля.
20. Сутність стратегічної екологічної оцінки.
21. Мета та принципи стратегічної екологічної оцінки.
22. Суб'єкти стратегічної екологічної оцінки.
23. Повноваження замовника документів державного планування при СЕО.
24. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони навколишнього природного середовища, щодо стратегічної екологічної оцінки.
25. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони здоров'я, щодо стратегічної екологічної оцінки.
26. Повноваження обласних та Київської міської державних адміністрацій з питань охорони навколишнього природного середовища та органу виконавчої влади Автономної Республіки Крим з питань охорони здоров'я щодо стратегічної екологічної оцінки.
27. Етапи здійснення стратегічної екологічної оцінки та основні вимоги до неї.
28. Визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки.
29. Звіт про стратегічну екологічну оцінку.
30. Громадське обговорення у процесі стратегічної екологічної оцінки.
31. Консультації з органами виконавчої влади у процесі стратегічної екологічної оцінки.
32. Транскордонні консультації держави походження при здійсненні СЕО.
33. Транскордонні консультації зачепленої держави при здійсненні СЕО.
34. Інформування про затвердження документа державного планування при здійсненні СЕО.
35. Моніторинг наслідків виконання документа державного планування для довкілля при здійсненні СЕО.

VI. Шкала оцінювання

Таблиця 6

Оцінка в балах за всі види навчальної діяльності	Оцінка
90 – 100	Відмінно
82 – 89	Дуже добре
75 – 81	Добре
67 – 74	Задовільно
60 – 66	Достатньо
1 – 59	Незадовільно

VII. Рекомендована література

1. База Законодавча України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>
2. Єдиний реєстр з оцінки впливу на довкілля. URL: <http://eia.menr.gov.ua/>
3. Закон України «Про оцінку впливу на довкілля». *Відомості Верховної Ради (ВВР)*, 2017, № 29, ст. 315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2059-19#Text>
4. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку». Дата прийняття: 20.03.18 / Номер: 2354-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2354-19#Text>
5. Популярний коментар до Закону України «Про оцінку впливу на довкілля» / Є. Алексєєва [за заг. ред. О. Кравченко]. Видавництво «Компанія “Манускрипт”». Львів, 2018. 60 с.
6. Про затвердження Розміру плати за проведення громадського обговорення в процесі здійснення оцінки впливу на довкілля. Міндовкілля. Наказ від 03.09.2020. № 117. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1003-20/print>
7. Семерня О. М. Оцінка впливу на довкілля: практикум: навчальний посібник для бакалаврів напряму підготовки 101 Екологія [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2019. 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/2540/Semernia-O.M.-Otsinka-vplyvu-na-dovkillia-praktykum.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
8. Стратегічна екологічна оцінка. URL: <https://mepr.gov.ua/timeline/SEO.html>